

30



Република Северна Македонија
Редовен годишен извештај за 2020 година
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ГЕНЕРАЛЕН СЕКРЕТАРИЈАТ

2021-01-2021
19-12/1 ✓ ✓

ВРКА 25-12/1-20

Влада на Република Северна Македонија
- ГЕНЕРАЛЕН СЕКРЕТАРИЈАТ -

Здружение за одржлив развој и заштита на животната средина Гоу Грин – Скопје
(Име на здружението/ фондацијата)

ЗАВРШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЕКТОТ

Растеме заедно
(Име на проектот)

Скопје, 29.јануари 2021 година
(Место) (датум)

1. Општи информации за проектот и корисникот

Број на Договор за обезбедување финансиска поддршка	Службен весник бр. 130/07
Име на здружението/фондацијата корисник	Здружение за одржлив развој и заштита на животната средина Гоу Грин – Скопје
Наслов на проектот	Растеме заедно
Период на спроведување на проектот	од 01.07.2020 година до 31.12.2020 година
Лице овластено за застапување на корисникот	Антонио Јовановски, претседател
Проектен менаџер	Антонио Јовановски
Телефон и е-пошта за контакт	antonio@bidizelen.org ; 070245413
Цел на проектот	(Општа цел) Обезбедување на пристојни и безбедни услови за работа на собирачите на отпад, нивна заштита и едукација, како и интеграција во формализиран систем за управување со отпад
Целна група	Неформални собирачи на отпад; Граѓани кои живеат во станбени згради
Целно подрачје и локација каде се спроведувал проектот	Град Скопје; Со проектот се опфатија општините Центар, Кисела Вода, Аеродром и Карпош
Вкупна вредност на проектот (според договорот за обезбедување финансиска поддршка)	565.411 ден.
Вкупно потрошени средства до денот на завршување на проектот	565.411 ден.

2. Резиме - Краток преглед на спроведените активности и оценка на постигнатите резултати на проектот. (Резимето треба да одговара на содржината на проектот и да не е подолго од 200 зборови или 1-2 страници)

Проектот имаше за општа цел да обезбеди пристојни и безбедни услови за работа на собирачите на отпад, нивна заштита и едукација, како и интеграција во организиран систем за управување со отпад.

Специфични цели:

- Информирање за мерките и препораките на државните институции за спречување на ширење на корона вирусот и зголемување на хигиената и нивните семејства;
- Обезбедување на пристоен приход на собирачите и обезбедување на организиран систем за собирање на пластика и хартија;
- Вклучување на граѓаните во поддршка на процесот, покревање свест и селектирање на отпадот (пластика и хартија)
- Анализа на потенцијалот за рентабилност на социјално претпријатие кое ќе ги вработува собирачите и интегрира во системот за управување со отпад

Проектот ги оствари целите преку активностите кои ги реализираше. Првата активност собра 44+ собирачи (и нивните семејства) и ги информираше за пандемијата и Ковид-19 и зошто е важно да се покрене хигиената. На истата средба се доделија хигиенски пакети, а два дена подоцна се отиде и до нивното живеалиште во Визбегово и им се доделија дополнителни хигиенски пакети.

Втората специфична цел се оствари со тоа што им се даваше суровината која се собираше од зградите (пластика и хартија), генерално 185кг пластика и 350кг хартија неделно. Тоа според моменталната цена на пластиката изнесува околу 2200 денари неделно (1480 денари од пластиката и 700 денари за хартијата). Некои од собирачите не беа задоволни со оваа сума и не беа редовни во собирањето, што ни предизвика проблеми кај станарите и граѓаните. Имавме голема поддршка од нашите волонтери од здружението кои ни помагаа во случај кога требаше да се собере некоја помала зграда, а исто така ги повикавме и „Пакомак“ за да ни помогнат за собирање на „големите згради“. На крај успеавме со двајца собирачи да воспоставиме континуитет и тие ќе бидат вработени во социјалното претпријатие „Реди рециклажа“ кое партнерски се формираше со здружението „РЕДИ“.

Третата специфична цел се оствари успешно, со тоа што граѓаните навистина имаат желба да селектираат и да бидат дел од оваа иницијатива. Преку 200 згради се пријавија на првиот повик за селектирање, но нашите капацитети беа да опслужиме 50. На крај завршивме со 46 згради (1750 домаќинства). Преку прашалникот кој го спроведовме во текот на јануари (по наша иницијатива - не беше задолжително) можевме да увидиме дека станарите се задоволни од овој пристап, сакаат да помогнат на заедницата, имаат желба да селектираат и други видови на отпад и би ја препорачале оваа иницијатива и на други згради и граѓани. Нивната трпеливост и разбирање ни значеше многу во текот на предизвиците со кои се соочувавме со собирањето и навистина имаше голема желба и од граѓаните ова да успее.

Четвртата специфична цел во врска со анализата на рентабилноста на овој модел се заклучи дека со моменталната цена на пластика не е рентабилен. Односно, на неделно ниво приходот кој се добива (2180 денари) од суровината, не е доволен за да ги покрие трошоците. На месечно ниво би значело дека би се добил приход од 8720 денари, што не е доволно за да се вработи едно лице. Сепак, подетална анализа на примерок од 400 згради се направи од страна на „Реди рециклажа“ формирано од здружението „РЕДИ“ (www.regi-ngo.eu) и успеавме да убедиме инвестициски фонд да инвестира во оваа идеја долгорочно. Бизнес моделот кој РЕДИ го изготви вклучува 400 згради и вработување на 5 собирачи. И со овој модел месечно ќе биде во минус во период од шест месеци, но по шест месеци се планира инвестиција за да се добие дозвола за складирање и третман на отпадот, каде цената на суровината (откако ќе биде истретирана, избалирана) ќе биде дупло, отколку кога е само собрана. Во тој момент, моделот излегува економски одржлив, но во следните шест месеци Реди Рециклажа во партнерство со Гоу Грин ќе работат кон проширување на мрежата на 400 згради и ќе бидат вработени 5 собирачи.

Навистина многу научивме од овој проект и благодарни сме на Владата на РСМ што ја препозна вредноста. Ова искуство и знаење кое го стекнавме е основата кон формализација и организација на собирачите на отпад што навистина е горлив проблем на општеството повеќе децении. Тоа што не радува е дека и граѓаните во Град Скопје ја препознаваат вредноста, се свесни за важноста и на нивните навики и за помагање на сиромашните, и генерално имаат желба да ја поддржат оваа иницијатива (тоа може да го видите од прашалникот и нивните одговори најдолу). На крај, вистина сме среќни што овој проект не застанува тука, туку продолжува преку платформата #Селектирам и соработката помеѓу нашето здружение и здружението РЕДИ.

3. Спроведени активности и резултати од проектот

Наведете ги активностите (како што се предвидени во проектот), опишете ги преземените активности со периодот на спроведување и постигнатите резултати

Активност (како што е предвидено со проектот)	Опис на спроведената активност	Период на спроведување	Постигнати резултати
Активност 1: Информирање и директна поддршка со хигиенски пакети на собирачите и	Во рамки на оваа активност се организираше средба со собирачите и нивните семејства. На оваа средба се информираа за Ковид-19 вирусот и важноста на миењето раце и покревање на хигиената. Се презентираа активностите на	Јули подготовка и август реализација. Средбата со собирачите се одржа на 14 август. Потоа, на 16 август се отиде уште еднаш до	44+ собирачи присутни на средбата на 14 август - се планираа 30, но дојдоа повеќе. Само 44 се запишаа на листот за евиденција (во прилог). Фалеа хигиенски пакети, па на 16 август се

нивните семејства	проектот и им беа доделени хигиенските пакети за семејствата..	нивното живеалиште во Визбегово каде се дадоа дополнителни хигиенски пакети	отиде до нивното живеалиште во Визбегово за да се однесат дополнителни хигиенски пакети. Се дадоа по 56 парчиња од: течен и тврд сапун, гел за туширање, шампони, прашок за перење, платнени маски, ракавици и други потребни (и побарувани артикли, пример пелени).
Активност 2: Анализа и план за рути за собирање и станбени згради	Средбата со собирачите се искористи за да се идентификуваат рутите по кои се движат и од каде оперираат. Врз база на тие податоци направивме анализа за таргет станбени згради и рути за собирање	Оваа активност се реализираше на 14 и 16 август кога и се сретнавме со собирачите, и потоа на поединчен состанок со проектниот тим се направи анализата	На списоците за евиденција имаше колона за пишување на реонот каде собираат - по општини. Така добивме информација од 44 собирачи за реонот каде собираат пластика по контејнери. Така и ги таргетиравме потоа зградите каде се поставија картонски кутии за селектирање.
Активност 3. Воспоставување соработка со зградите Активност 3.1. Формулар за изразување интерес од згради и домаќинства Активност 3.2. Пристапување кон згради	Искуството ни покажува дека е важно желбата за селектирање во зградите да потекнува од самите станари и куќниот совет да дава поддршка на процесот. Затоа изборот на станбени згради беше оддолу-нагоре, односно со интернет пополнување на формулар за интерес од страна на граѓаните. Формуларот содржеше податоци за бројот на станари во зградата / домот, мотивација за селектирањето и податоци за простор за поставување на кантите и слично. Исто така, контакт лице да биде претставник на куќниот совет, што би значело дека и куќниот совет има желба/одобрение за оваа иницијатива.	13 август се отвори пријавата за пријавување зграда која имаше огромен интерес (95 споделувања) ЛИНК <u>https://www.facebook.com/gogreenbidizelen/posts/3484222528265893</u> на 2 август ја затворивме пријавата на која имаше 209 пријави.	Во рок од 8 дена (13-21 август) се пријавија 209 згради. Таргетот ни беше 50 згради и ова ги надмина нашите очекувања. Пристапувањето кон зградите за оптимизација, во суштина беше селекција на 50 згради кои се најсоодветни за поставување на кантите.
Активност 4. Поставување на „зелени зони“ во станбените згради	Оваа активност значеше физичка посета во зградите (некогаш и двапати) каде се анализираше просторот и се поставуваа кантите за хартија и пластика. Поставивме картонски кутии со едукативен постер (налепница) која што означуваше инструкции и детали за селектирањето (што се селектира, што не).	Овој процес траеше од крај на август до октомври 2020.	Се потпишаа вкупно 49 згради (2005 станови). Во текот на собирањето три згради се откажаа, и останавме со 46 згради (1760 станови). Во овие 46 згради беа поставени 465 канти (270 пластика, 195 хартија).
Активност 5: Собирање и мониторинг на процесот	Првото собирање се случи на 23 септември. Последно собирање се случи на 22 декември. Собирањето на пластиката и хартијата се врши по претходна најава од страна на контакт лицето од зградата и во рок од 48 часа, кантите треба да се испразнети. Се соочивме со предизвик во собирањето, бидејќи собирачите кои беа	23 септември беше првото собирање, а последното собирање беше на	Резултатите се следни: 185kg пластика и 350kg хартија на неделно ниво. Се собираше 13 недели (23 септември до 22 декември). Вкупната количина на пластика собрана изнесува 2.405kg и, вкупната



	договарани, не беа дисциплинирани и се доцнеше со собирање. Со предизвикот се справивме на начин што им ја дававме пластиката и хартијата на собирачите за да надоместат за нивното време. Но, поради намалената цена на пластиката и хартија тешко беше да се убедат да собираат континуирано. Во некои случаи „Пакомак“ со нивните собирачи (фирма) ни помогаше во собирањето на големите згради. Социјалното претпријатие „РЕДИ“ не беше подготвено со потребната дозвола за собирање и транспорт (договорот беше 1 октомври). Првиот менаџер за логистика и супервизија Шени Зекир принудно беше собирач но тоа не го очекуваше и се откажа. Од 1 ноември се замени со Владимир Илиевски кој со сопствено комбе во име на „Нутривет“ ја сервисираше мрежата вклучувајќи двајца собирачи.		количина хартија изнесува 4.550кг.
Активност 6. Комуникациска кампања	Како дел од комуникациската кампања се изработи веб страна www.selektiram.mk . Комуникациската кампања содржи и фејсбук и инстаграм страна каде ќе се промовира проектот и процесот на селектирање	Веб страната беше лансирана во септември, а фејсбук https://www.facebook.com/selektiram/ и инстаграм страните на 8 октомври.	Првиот пост на фејсбук страната на Гоу Грин имаше 95 shares и преку 4000 луѓе беа reached. Фејсбук страната Селектирам има 506 likes, а инстаграм страната 103 следачи. Комуникацијата кон граѓаните во главном се одвива на мејл
+Активност	Прашалник за евалуација на проектот - иако не беше предвидено, сакавме да дознаеме како беше перцепиран проектот од граѓаните и што може да научиме за понатаму.	Прашалникот се реализираше од 10 до 19 јануари 2021	Во прилог посебен документ кој дава осврт на одговорите. Генерално, проектот беше многу добро прифатен и граѓаните очекуваа продолжување.

4. Проблеми во спроведување на проектот (Наведете доколку имало проблеми во спроведувањето на активностите на проектот, вклучително и доцнење и како тоа влијаело на постигнување на резултатите и целите на проектот)

Во текот на проектот се јавија неколку предизвици. Прво, се јави голем интерес (209 згради се пријавија) што беше неочекувано. Моравме да „одбиеме“ 156 згради да почекаат за понатаму. Во процесот на поставување на кантите во оние таргетираните 50 згради се јави потребата за нивна посета, увид за просторот, потпишување договор, процес кој потрае подолго од очекуваното, но секојдневно работевме напорно и во прва фаза завршивме 46, а понатаму потпишавме уште 4. Моравме по двапати да одиме во некои згради тука се покрената транспортните трошоци, а исто така се пријавија некои згради кои беа големи (10+ спрата) и бројот на канти моравме да го зголемиме. Ова не направи свесни дека нема да може да испорачаме целосно замислата со зелен тепих и други декоративни елементи, туку ќе мораме да се фокусираме на канти, кеси и едукативен постер. Исто така, придонесовме од наши ресурси со флуоросцентни елечи за собирачите и заштитни маски. Понатаму ни се јави предизвик во собирањето на полните канти пластика и хартија. Откако ги поставивме првите 20 згради почнаа да се јавуваат и за собирање, а ние сеуште бевме во процес на потпишување договори и поставување на канти во другите згради. Во септември сеуште немавме доверлив собирач, па некогаш и ние моравме да отидеме (Менаџерот за логистика и супервизија) и да ги испразниме кантите за да не се јавува фрустрација кај граѓаните. Во меѓувреме најдовме собирачи кои